

ORIGINAL ARTICLE

Analysis of Obstacles and Challenges Facing Rural Managers in Achieving Good Governance (Case Study: Villages of Tabadkan District, Mashhad County)

Amin Farsi¹, Khadije Bouzarjomehri² , Hamdullah Sojasi Qeidari³

1. M.Sc. Student in Geography and Rural Planning, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

2. Associate Professor in Department of Geography, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

3. Associate Professor in Department of Geography, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

Correspondence
Khadije Bouzarjomehri
Email: azar1334@gmail.com

Received: 25/Apr/2024
Accepted: 10/Jul/2024

How to cite

Farsi, A.; Bouzarjomehri, Kh.; Sojasi Qeidari, H. (2024). Analysis of Obstacles and Challenges Facing Rural Managers in Achieving Good Governance (Case Study: Villages of Tabadkan District, Mashhad County), *Physical Social Planning*, 9 (3), 35, 77-90.
(DOI: [10.30473/psp.2025.70973.2723](https://doi.org/10.30473/psp.2025.70973.2723))

ABSTRACT

Good governance is a novel approach to development that emerged in response to the inefficiency of previous mechanisms, promoted by developed countries and international institutions. This study aims to investigate the challenges faced by rural managers in achieving good governance in Tabadkan District, employing a descriptive-analytical methodology using both documentary and field data. The statistical population of this research comprises villages with village councils (Dehyaris) in Tabadkan District, Mashhad County. The sample size was calculated as 304 households, using Cochran's formula with a 0.06 error level. Data analysis was conducted using one-sample t-tests, linear regression, and Friedman tests. The results indicate that the average of all good governance variables in the studied villages is above 3, demonstrating a favorable situation. However, the environmental variable, with an average of 3.28, presents the most significant challenge, while the economic variable, with an average of 2.92, poses the least challenge for rural managers. Friedman test results confirmed the significant impact of all obstacle indices (with a significance level of less than 0.05) on achieving good governance. Based on the average ranks, the "neglect of village road networks" index (average rank 12.23) was identified as the most critical obstacle, and the "non-payment of village council insurance" index (average rank 5.25) as the least critical obstacle from the respondents' perspective. Furthermore, regression analysis revealed that public participation significantly influences the reduction of obstacles and challenges faced by rural managers.

KEYWORDS

Rural Management, Good Governance, Local Management, Management Challenges, Tabadkan District.

«مقاله پژوهشی»

تحلیل موانع و چالش‌های پیش روی مدیران روستایی در اجرا و تحقق حکمروایی خوب (مورد مطالعه: روستاهای دهستان تبادکان شهرستان مشهد)

امین فارسی^۱، خدیجه بوزرجمهری^{۱b}، حمدالله سجاسی قیداری^{۱b}

چکیده

حکمروایی خوب رویکردی است که در پی ناکارآمدی سازوکارهای گذشته توسعه از طریق کشورهای توسعه‌یافته و مجامع بین‌المللی ارائه شد. هدف این تحقیق بررسی چالش‌های مدیران روستایی در اجرا و تحقق حکمروایی خوب در دهستان تبادکان است. پژوهش حاضر از نظر ماهیت و روش انجام کار توصیفی-تحلیلی است که از طریق مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی انجام شده است. جامعه آماری شامل روستاهای دارای دهیاری در دهستان تبادکان شهرستان مشهد است. با فرمول کوکران و میزان خطای ۰/۰۶ درصد، ۳۰۴ خانوار نمونه محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون t تک نمونه‌ای، رگرسیون خطی و فریدمن استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که کلیه متغیرهای حکمروایی خوب با مقدار میانگین بیشتر از ۳ در وضعیت مطلوبی در روستاهای نمونه قرار دارند. اما متغیر زیست‌محیطی با میانگین ۳/۲۸ بیشترین چالش و متغیر اقتصادی با میانگین ۲/۹۲ کمترین چالش را برای مدیران روستایی داشته است. نتایج آزمون فریدمن نشان داد که تمامی شاخص‌های موانع با سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ برای دستیابی مدیران به حکمروایی خوب مؤثر هستند. بر اساس میانگین رتبه، شاخص «عدم توجه به شبکه معابر روستا» با میانگین ۱۲/۲۳ بیشترین مانع مدیران و شاخص «عدم پرداخت بیمه دهیاران» با میانگین رتبه ۵/۲۵، کمترین مانع در دستیابی به حکمروایی خوب از سوی پاسخگویان عنوان شده است. برای بررسی تأثیر مشارکت مردم بر کاهش موانع و چالش‌های مدیران روستایی از رگرسیون استفاده شد که بر اساس نتایج به دست آمده متغیر مشارکت مردم بر کاهش موانع و چالش‌های مدیران روستایی تأثیرگذار بوده است.

واژه‌های کلیدی

مدیریت روستایی، حکمروایی خوب، مدیریت محلی، چالش‌های مدیریتی، دهستان تبادکان.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.
۲. دانشیار گروه جغرافیا، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.
۳. دانشیار گروه جغرافیا، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

نویسنده مسئول: خدیجه بوزرجمهری
رایانامه: azar1334@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۲۰

استناد به این مقاله:

فارسی، امین؛ بوزرجمهری، خدیجه؛ سجاسی قیداری، حمدالله (۱۴۰۳). تحلیل موانع و چالش‌های پیش روی مدیران روستایی در اجرا و تحقق حکمروایی خوب (مورد مطالعه: روستاهای دهستان تبادکان شهرستان مشهد). فصلنامه علمی برنامه‌ریزی توسعه کالبدی، ۹ (۳)، ۳۵-۷۷.

(DOI: [10.30473/psp.2025.70973.2723](https://doi.org/10.30473/psp.2025.70973.2723))

مقدمه

اولین بار به افلاطون که در قرون وسطی برای حکومت اقداماتی انجام داده، نسبت داده‌اند (هریس^۱، ۲۰۰۸: ۶۲). حکمروایی فرآیندی است که به وسیله آن، منافع متضاد یا مختلف می‌توانند با هم سازگار شوند و اقدام گروهی به وجود آید (یو ان^۲، ۲۰۰۰: ۱). لذا با به وجود آمدن مسائل و مشکلات مختلف در نواحی روستایی، جامعه روستایی نیازمند رویکرد جدید یعنی؛ حکمروایی بود (بروکمر و هیلاری^۳، ۲۰۰۹: ۵۲۰)، زیرا یکی از اهداف مدیریت روستایی در شرایط کنونی، انطباق آن با اصول و معیارهای حکمروایی خوب است (سجاسی قیداری و حاجیان، ۱۳۹۷: ۱۹۲).

این رویکرد با تکیه بر سه رکن اصلی دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی به حضور فعال و تأثیرگذار این ارکان در سایه مشارکت، پاسخگویی، حاکمیت قانون، کارایی و اثربخشی، مسئولیت‌پذیری، اجماع‌پذیری و نظارت و توسعه انسانی تأکید می‌کند (حیدری ساربان، ۱۳۹۸: ۱۳۴).

حکمروایی خوب مفهوم جدیدی است که در سال ۱۹۹۰ از طرف نهادهای بین‌المللی مطرح شده و در سایه حمایت سازمان ملل توسعه‌یافته است. این آموزه با تأکید بر توانمندسازی دولت، معیارها و اصول حکومت‌داری که دولت‌ها به وسیله آن‌ها به نظارت امور عمومی و تضمین حقوق بشر می‌پردازند را در برمی‌گیرد (مفتح و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۵۲). حکمروایی خوب دارای سطوح مختلف مدیریتی در امور جامعه می‌باشد و به دنبال کاهش ناامنی و نابودی فقر و تبعیض است (وورد^۴، ۲۰۱۷: ۱۳۳).

در زمینه بررسی چالش‌های دهیاران در جهت اجرای حکمروایی خوب مطالعات و پژوهش‌هایی در ایران و جهان صورت گرفته است که در (جدول ۱) قابل مشاهده است.

مدیریت روستایی از ارکان مهم و جدانشدنی توسعه روستایی محسوب می‌شود، زیرا در نبود مدیریت سازمان‌دهی شده در نواحی روستایی، برنامه‌های توسعه نیز با چالش‌های زیادی روبه‌رو خواهد شد (بدری، ۱۳۹۰: ۱۴۸). مدیریت روستایی در واقع، فرآیند سازمان‌دهی و هدایت جوامع روستایی با ایجاد ارتباط منظم بین نهادها و سازمان‌ها است. به‌طور کلی می‌توان گفت مدیریت روستایی علم تلفیق و تنظیم عوامل مختلف طبیعی، انسانی، اقتصادی و غیره در جامعه روستایی است (قنبری، ۱۳۹۶: ۴۶). مدیریت روستایی به‌نوعی شیوه، سازمان و نظم و نسق این ارتباط به حساب می‌آید و به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اساسی رسیدن به توسعه روستایی، از راهبردهای کلان ملی و رهیافت‌های موجود در زمینه مدیریت تأثیر می‌پذیرد (نادری مهدی، ۱۳۹۴: ۱۸۸).

انتخاب دهیار و شوراهای دهیاران به‌عنوان مدیریت نوین روستایی را می‌توان به‌عنوان نقطه عطفی در تاریخ مدیریت روستایی به حساب آورد. با تأسیس دهیاری از زمان تشکیل تاکنون با استفاده از همیاری و مشارکت مردم و کمک‌های دولتی به منظور رفع نیازمندی‌های عمومی، بهبود و نظافت محیط، حفظ و نگهداری و بهره‌برداری از زیرساخت‌ها، فضای سبز محلی، امور بهداشتی، آموزشی و فرهنگی و غیره اقدام کرده‌اند (استعلاجی، ۱۳۹۱: ۲۴۰).

دهیاران که به‌عنوان مدیران روستایی به شمار می‌روند، با چالش‌هایی نیز مواجه هستند که معمولاً شامل: ضعف تعامل با اعضای شوراها و یا برعکس، وابستگی غیرمتعارف به شوراها و تأثیرپذیری از آن‌ها، ضعف تعامل با مدیران اجرایی، عدم پذیرش از سوی جامعه روستایی، ضعف همکاری روستاییان، پایین بودن تخصص دهیاران و شوراها، عدم آشنایی دهیاران با قوانین و مقررات موجود و کمبود درآمد و عوارض اخذشده از روستاییان از مهم‌ترین چالش‌ها به حساب می‌آیند (ایمانی و خدابخشی، ۱۳۹۷: ۵۴).

در مجموع مهم‌ترین چالشی که دهیاران با آن مواجه هستند، اجرای حکمروایی خوب در روستاها است. واژه حکمروایی به معنای راهنمایی کردن و چیزها را در کنار هم نگهداشتن می‌باشد. درحالی‌که مفهوم حکومت، دلالت بر واحد سیاسی برای انجام وظیفه سیاست‌گذاری دارد و مهم‌تر از اجرای سیاست‌هاست (ملکی، ۱۳۹۵: ۶۹). استفاده از این اصطلاح را برای

1. Harris
2. UN
3. Bruckmer & Hilary
4. Woreda

جدول ۱. مطالعات انجام‌شده در زمینه چالش‌ها و موانع مدیران روستایی در اجرای حکمروایی خوب

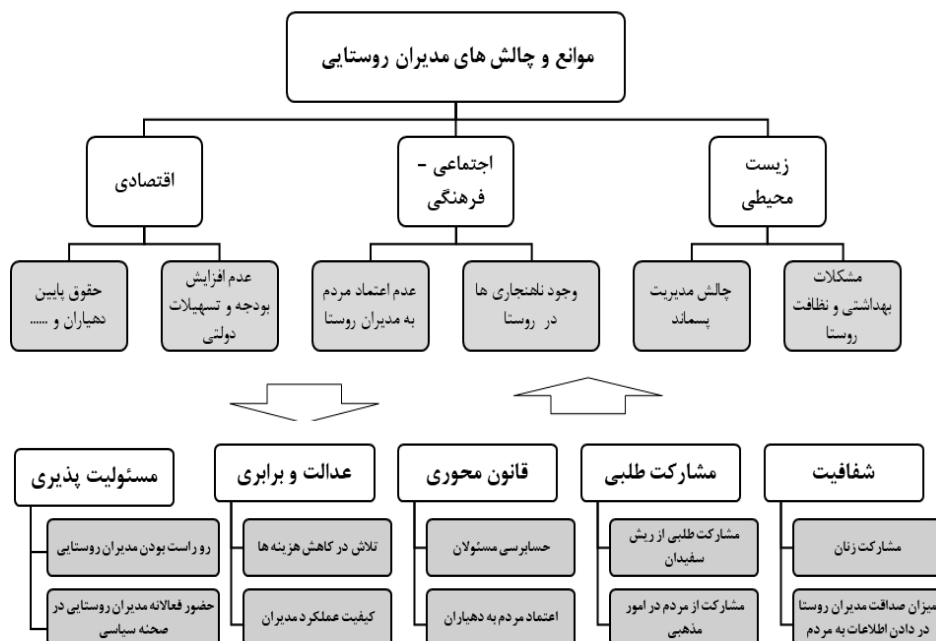
نویسنده / سال	نام اثر	یافته‌ها
مهرزاده و امیرلو (۱۳۹۶)	بررسی و تحلیل چالش‌های اجتماعی - اقتصادی مدیران در فرآیند توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی: استان گیلان)	یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که مهم‌ترین چالش‌های اجتماعی مدیریت روستایی در محدوده مورد مطالعه حفظ منابع طبیعی، اجرای صحیح طرح هادی، مهاجرت روستاییان به شهر، مشارکت پایین روستاییان در امور روستا و مهم‌ترین چالش‌های اقتصادی آن‌ها کمبود منابع مالی و اعتباری است.
جعفری و همکاران (۱۳۹۷)	بررسی عملکرد دهیاری‌ها در چارچوب حکمروایی خوب روستایی (منطقه مورد مطالعه: روستاهای زنجان)	یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که دهیاران از میان ۸ شاخص حکمروایی در شاخص مشروعیت و قانون‌پذیری عملکرد بهتری داشته‌اند ولی در شاخص شفافیت، عملکرد آن‌ها ضعیف بوده است
موسوی و همکاران (۱۳۹۸)	بررسی و تحلیل عملکرد مدیریت نوین روستایی با رویکرد حکمروایی خوب (مورد مطالعه: دهیاری‌های بخش مرکزی، شهرستان ایوان)	یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که در بین هشت شاخص مورد بررسی میانگین چهار شاخص مشارکت، پاسخگویی، شفاف بودن و عدالت بیشتر از میانگین مینا بوده است و میانگین چهار شاخص کارایی، قانون‌مداری، مسئولیت‌پذیری، اجماع‌پذیری از میانگین مینا کمتر بوده است.
کبیری و ولاتی (۱۳۹۸)	بررسی و تحلیل چالش‌های مدیریت نوین روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان میاندوآب)	یافته‌ها نشان می‌دهد که مهم‌ترین چالش‌های پیش روی دهیاران عبارت‌اند از عدم امنیت شغلی، ضعف انگیزشی، عدم توانمندی فردی، ضعف سازمانی و... می‌باشند.
جمال‌هی (۱۴۰۱)	بررسی و تحلیل نقش حکمروایی محلی در ایجاد امنیت اجتماعی در نواحی روستایی در دهستان سیب و سوران	یافته‌های کمیتر از مقدار میانگین نظری می‌باشد که این مقادارها نشان از آن است که ساکنین روستاهای مورد مطالعه از امنیت اجتماعی در روستاهای محل زندگی‌شان رضایت‌چندانی را در ابعاد مختلف ندارند.
ونگ و یائو (۲۰۰۷)	بررسی دموکراسی مردم و حکمروایی محلی	یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که انتخابات در روستاهای چین، پاسخگویی کمیته روستا را افزایش داده اما به اشتراک‌گذاری مالی و محلی کاهش یافته. از طرفی هیچ مدرک و سندی برای اثبات تأثیر دموکراسی بر مالیات وجود ندارد.
بروکمیر و هابلی (۲۰۰۹) ^۲	بررسی مدیریت روستایی در توسعه پایدار روستایی	یافته‌ها نشان می‌دهد که توسعه پایدار به وسیله نهادهای دولتی و خصوصی به طور متفاوتی انجام می‌شود و کاربردهای مختلفی دارد.
رودرا و سانپال (۲۰۱۱) ^۳	بررسی حکمروایی خوب و توسعه انسانی در روستاهای هندوستان	یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که حکمروایی خوب و توسعه انسانی از گذشته تا به الان توسعه انسانی را تعیین کرده‌اند.
المنافی و همکاران (۲۰۱۴) ^۴	بررسی مدیریت محلی در توسعه روستایی در مصر	یافته‌ها نشان می‌دهد که مدیریت محلی با چالش‌هایی در روستاها مواجه است که مهم‌ترین مسئله، عدم مشارکت روستاییان است که عدم توسعه‌ی روستایی را به همراه دارد.
موریسون ^۵ (۲۰۱۴)	بررسی مقایسه حکمروایی در بین روستاهای آمریکا و استرالیا	یافته‌ها نشان می‌دهد که شاخص‌های مانند تعامل در شبکه‌های منطقه‌ای و پشتیبانی دموکراتیک در هر دو کشور در سطح بالایی می‌باشد.
ام دی و تورلی (۲۰۱۶)	بررسی برنامه توسعه ۲۰۲۵ در تانزانیا با تأکید بر حکمروایی محلی	یافته‌ها پژوهش نشان می‌دهد که وابستگی مدیران محلی به بودجه‌های دولتی باعث تحقق نیافتن شاخص‌های حکمروایی می‌شود. ^۶
آلبیتی و همکاران (۲۰۲۰) ^۷	بررسی حکمروایی خوب در کنار مدیریت مطلوب برای کاهش ریسک در کشورهای MENA	یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که حکمروایی خوب در کنار مدیریت مطلوب می‌تواند سطح اعتماد در بخش‌های مختلف در کشورهای منا را افزایش دهد و میزان ریسک را کاهش دهد.

1. Wang and Yao
2. Bruckmer and Hilary
3. Rudra and Sanyal
4. Elmenofi et al
5. Morrison
6. Mdee and Thorley
7. Albaity et al

شهرستان مشهد به مرکزیت شهر مشهد دارای ۶ دهستان به نامهای تبادکان، درزآب، طوس، کارده، کنویست و میان ولایت است. دهستان تبادکان محدوده مورد مطالعه دارای ۴۷ دهیاری است که ۴۴ دهیار آن مرد و فقط ۳ دهیار زن دارد. در این پژوهش سعی شده که چالش‌های دهیاران در زمینه اجرای حکمروایی خوب در این دهستان بررسی شود. البته بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای و تحقیقات پیشین مهم‌ترین چالش‌ها، ساختار مدیریتی متمرکز در روستاها، الگوی توسعه از بالا به پایین، کمبود منابع مالی، کم‌توجهی به سرمایه اجتماعی و مشارکت اجتماعی، کم‌توجهی به دانش بومی، کم‌توجهی به توانمندسازی روستاییان، نبود عدالت و برابری، کم‌توجهی مدیران به قانون محوری شناسایی شدند که در واقع احتمالاً زمینه‌ساز چالش‌های عدم تحقق حکمروایی خوب در منطقه نیز باشند که به همین منظور مطالعه و شناسایی آن اهمیت دارد. لذا بر اساس آنچه بیان شد سؤال اصلی تحقیق عبارت است از: مدیران روستاهای دهستان تبادکان در دستیابی به حکمروایی خوب با چه چالش‌هایی مواجه‌اند؟

همان‌طور که مشاهده می‌شود در زمینه چالش‌های دهیاران در اجرای حکمروایی خوب در مناطق روستایی پژوهش‌های چندانی انجام نگرفته است. اکثر پژوهش‌ها به شاخص‌های حکمروایی خوب اختصاص یافته است. از آنجایی که اجرای حکمروایی خوب تأثیر زیادی در توسعه روستایی پایدار دارد، از همین رو پرداختن همه‌جانبه به چالش‌های مدیران روستایی (نقش کلیدی را در این حوزه ایفا می‌کنند) و جهت کاهش چالش‌های مدیریتی و اجرای حکمروایی خوب، راهکارهای صحیح و مطلوبی ضرورت دارد.

یکی از ارکان مدیریت روستایی در ایران، شوراهای دهیاران می‌باشند که در قالب نهادی عمومی و غیردولتی و به‌منظور اداره امور تأسیس شده‌اند (جعفری و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۴). عملکرد دهیاری‌ها در نقش سازمان‌های محلی نه تنها در سازمان‌دهی مناسب و تقویت نظام‌های تحت تأثیر حکمروایی خوب روستایی اهمیت دارد، بلکه در تحقق وظایف و حل مسائل مدیریتی روستاها نیز می‌تواند بسیار بارز باشد (نوروزی و همکاران، ۱۳۹۶: ۶۵۳). بخش مرکزی

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

طراحی پرسشنامه محقق ساخته قرار گرفت. زیرا برای انجام هر تحقیقی نیاز به متغیرها و جمع‌آوری شاخص‌های مؤثری برای رسیدن به هدف مورد نظر می‌باشد. در انجام این تحقیق به جمع‌آوری شاخص‌هایی از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی پرداخته شده است. در جدول ۲ به متغیرها و شاخص‌های حکمروایی خوب و در جدول ۳ متغیرها و شاخص‌های مرتبط با موانع و چالش‌های مدیران روستایی ارائه شده است.

داده‌ها و روش کار

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از حیث ماهیت و روش انجام کار توصیفی - تحلیلی است. که به دو روش مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی انجام پذیرفت. در روش میدانی برای جمع‌آوری اطلاعات از ابزارهای پرسشنامه، مشاهده و مصاحبه استفاده شد. بر اساس مبانی نظری و پیشینه تحقیق، شاخص‌ها و متغیرهای حکمروایی خوب محلی و چالش‌ها و موانع مدیران روستایی استخراج گردید که مبنای

جدول ۲. متغیرها و شاخص‌های حکمروایی خوب

منبع	شاخص‌ها	متغیر
ایکسیا ^۱ ، ۲۰۱۲	حسابرسی مسئولان دولتی از دهیاران و شوراهای	قانون محوری
	اعتماد مردم به دهیاران و شوراهای در انجام وظایف قانونی خود	
	پارتنری‌بازی مسئولین در کارهای اداری مرتبط به روستا	
حیدری ساریان، ۱۳۹۸.	میزان پای بندی اهالی روستا به قوانین و مقررات وضع شده	مسئولیت پذیری
	میزان آگاهی و مشارکت سیاسی مدیران روستا	
رحمانی فضلی و همکاران، ۱۳۹۶.	میزان توجه مدیران روستا به اهمیت منابع طبیعی	شفافیت
	میزان حضور فعالانه مدیران روستا در صحنه سیاسی	
	میزان مسئولیت‌پذیری مدیران روستا نسبت به رعایت قوانین	
	میزان برگزاری جلسات توسط دهیاران برای تشریح اقدامات	
	میزان پاسخ‌گویی قانع‌کننده مدیران روستا به مردم	
	میزان روراست بودن مدیران روستا در ارائه برنامه‌ها	
ادینسون ^۲ ، ۲۰۱۲	میزان شفافیت مدیران روستا در تصمیم‌گیری	عدالت و برابری
	میزان شفافیت مدیران در ارائه عملکرد	
	میزان صداقت مدیران روستا در دادن اطلاعات به مردم	
	نظرخواهی از مردم نسبت به طرح‌های توسعه روستایی	
	مصمم بودن مدیران روستا در اجرای تصمیمات گرفته شده	
	تمایل به شرکت روستاییان در دوره‌های آموزشی	
	میزان مشارکت مردم در طرح‌های عمرانی	
میزان مشارکت مردم در انتخابات شوراهای اسلامی روستا		
قدیری معصوم و ریاحی، ۱۳۸۳.	میزان تلاش دهیار در مشارکت زنان روستا در فعالیت‌های مختلف	مشارکت طلبی
	میزان حمایت دهیار از اقشار فقیر و آسیب‌پذیر روستا	
	میزان تلاش دهیار در برقراری عدالت و حقوق شهروندی	
	میزان تلاش دهیار در عضویت زنان در مدیریت روستا	
	میزان تلاش در کاهش هزینه‌ها و ارتقای کیفیت خدمات	
	میزان پوشش خدمات در سطح روستا	
رکن‌الدین افتخاری و همکاران، ۱۳۹۰.	میزان کیفیت عملکرد مدیران روستا	مشارکت طلبی
	اطلاع‌رسانی به مردم درباره تصمیمات و اقدامات مدیریت	
	مشارکت طلبی از مردم در امور مذهبی	
	مشارکت طلبی از مردم در تصمیم‌گیری در پروژه‌های عمرانی روستا	
امیدیان و همکاران، ۱۳۹۴.	مشارکت طلبی از مردم در تأمین هزینه فعالیت‌های اجرایی روستا	مشارکت طلبی
	مشارکت طلبی از مردم در مسائل زیست‌محیطی و زیباسازی روستا	
	مشارکت طلبی از مردم در امور سیاسی و انتخابات	
	مشارکت طلبی از مردم در پیگیری مسائل و مشکلات روستا	مشارکت طلبی
	مشارکت طلبی از ریش‌سفیدان و بزرگان روستا	

منبع: یافته‌های نظری تحقیق، ۱۴۰۲

جدول ۳. متغیرهای و شاخص‌های موانع و چالش‌های مدیران روستایی

منبع	شاخص‌ها	متغیر
مرادی و آگهی، ۱۳۹۳: ۱۷۰.	حقوق پایین دهیاران	اقتصادی
	عدم پرداخت بیمه دهیاران	
	کمبود بودجه و تسهیلات دولتی	
ایمانی و خدابخشی، ۱۳۹۷: ۵۵.	نبود امکانات و تجهیزات مناسب دهیاری‌ها	اجتماعی - فرهنگی
	عدم تنوع شغلی در روستا	
	عدم مشارکت مردم در امور مختلف روستا	
لیکاما ^۱ ، ۲۰۱۵: ۶۸۱	عدم اعتماد مردم به مدیران روستا	اجتماعی - فرهنگی
	عدم صدور کارت شناسایی برای مدیران	
	عدم همکاری میراث فرهنگی با مدیران	
برقی، ۱۳۹۶: ۱۱۰.	وجود نابرابری‌های جنسیتی	اجتماعی - فرهنگی
	وجود ناهنجاری‌ها در روستا	
	نبود امکانات جهت برگزاری اردوهای فرهنگی مذهبی	
	مشکلات امنیت در روستا	
	چالش‌های حل اختلافات روستاییان	
فال سلیمان و همکاران، ۱۳۹۸: ۲۸.	مسائل مدیریت منابع طبیعی	زیست‌محیطی
	مشکلات شبکه معابر روستا	
	چالش مدیریت پسماند	
	مشکلات بهداشتی و نظافت روستا	

منبع: یافته‌های نظری تحقیق، ۱۴۰۲

به‌عنوان نمونه با فرمول کوکران و میزان خطای ۰/۰۶ به دست آمد. ولی از آنجایی که حجم نمونه در برخی روستاها کمتر از ۱۰ نمونه محاسبه شد و تعداد کافی نبود، لذا به ۱۰ نمونه افزایش یافت و حجم اصلاحی برابر با ۳۰۴ نمونه به دست آمد که با سرپرست خانوارها و یا یکی از افراد خانوار به تکمیل پرسشنامه در مورد سنجش حکمروایی خوب در روستاهای مورد مطالعه اقدام گردید. همچنین جهت شناسایی چالش‌های مدیران روستایی، ۳۰ مصاحبه نیمه ساختاریافته با دهیاران و شوراها انجام گرفت (جدول ۴).

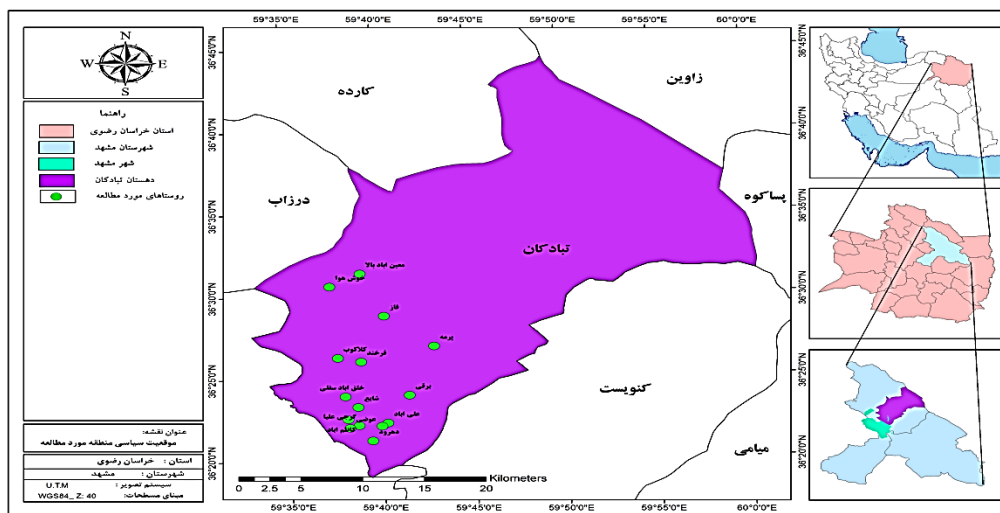
برای عملیاتی‌سازی مطالعه، منطقه مورد مطالعه دهستان تبادکان، یکی از دهستان‌های شش‌گانه بخش مرکزی شهرستان مشهد انتخاب شد. از این رو جامعه آماری تحقیق شامل روستاهای دارای دهیاری این دهستان است (شکل ۲). بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۴۰۰، دهستان تبادکان دارای ۳۸ روستای با دهیاری و تعداد ۵۱۹۱۲ نفر جمعیت و ۱۷۹۴۹ خانوار است. نمونه‌گیری طی دو مرحله انجام گرفت، در مرحله اول از طریق فرمول $n0$ ، تعداد روستاهای نمونه به دست آمد که شامل ۱۵ روستاست و با روش تصادفی ساده انتخاب شدند. در مرحله دوم تعداد ۲۶۵ خانوار روستایی

جدول ۴. روستاهای مورد مطالعه در دهستان تبادکان

نام روستا	تعداد خانوار	تعداد جمعیت	حجم نمونه	حجم نمونه اصلاحی
اسلام آباد چهارگواره	۴۰۴	۱۰۰۵	۵	۱۰
برقی	۳۵۰	۱۴۳۰	۷	۱۰
پرمه	۱۰۵۲	۳۵۲۹	۱۸	۱۸
خلق اباد سفلی	۱۲۱۰	۴۳۴۰	۲۲	۲۲
خوش هوا	۱۷۶	۱۰۷۰	۵	۱۰
دهرود	۴۰۲۱	۱۶۳۷۰	۸۴	۸۴
شایع	۳۴۲	۱۱۷۱	۶	۱۰
علی اباد	۱۹۴۵	۵۴۳۴	۲۸	۲۸

نام روستا	تعداد خانوار	تعداد جمعیت	حجم نمونه	حجم نمونه اصلاحی
عوضی	۱۲۴	۴۱۵	۲	۱۰
فاز	۲۹۰	۱۱۵۰	۶	۱۰
فرخد	۱۶۰۶	۵۷۶۰	۲۹	۲۹
کاظم آباد	۱۴۵۸	۵۳۳۷	۲۷	۲۷
کلاکوب	۴۱۵	۱۳۷۶	۷	۱۰
گرجی علیا	۸۵۶	۳۱۸۵	۱۶	۱۶
معین آبادبالا	۱۰۰	۳۵۰	۲	۱۰
جمع	۱۷۹۴۹	۵۱۹۱۲	۲۶۵	۳۰۴

منبع: خانه بهداشت روستا، ۱۴۰۲.

شکل ۲. موقعیت روستاهای نمونه مورد مطالعه دهستان تبادکان

تحقیق علاوه بر روش پرسشنامه‌ای (آنالیز داده‌ها در این سؤال به کمک نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های آماری مناسب استفاده گردید. برای اثبات فرضیه اول تحقیق از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد و برای تحلیل فضایی روستاهای مورد مطالعه بر اساس ابعاد ۵ گانه حکمروایی خوب از مدل تاپسیس استفاده شد. فرضیه دوم و سوم به دلیل اکتشافی بودن از آزمون فریدمن برای اولویت‌بندی و رتبه‌بندی شاخص‌های چالش‌های مدیران روستایی استفاده شد و برای فرضیه چهارم تحقیق از آزمون رگرسیون خطی استفاده و از طرفی برای ترسیم نقشه‌ها از نرم‌افزار Arc GIS استفاده شد.

جهت روایی سؤالات پرسشنامه از نظر متخصصان و اساتید دانشگاهی استفاده شد و اصلاحات لازم به عمل آمده است و برای سنجش پایایی از آلفای کرونباخ استفاده گردید که میزان آن برای متغیرهای حکمروایی خوب برابر با ۰/۸۵ و برای متغیرهای موانع و چالش‌های مدیران روستایی برابر با ۰/۸۱ می‌باشد که نشان از پایا و قابل اعتماد بودن سؤالات تحقیق است. تجزیه و تحلیل به عنوان فرآیندی از روش علمی، یکی از پایه‌های اساسی هر روش تحقیق می‌باشد (تقی زاده و غفاری، ۱۳۹۳: ۵۸). به منظور سنجش پایایی پرسش‌نامه تحقیق، از آلفای کرونباخ توسط نرم‌افزار آماری SPSS استفاده شد. در این

جدول ۵. مقدار آلفای کرونباخ متغیرهای حکمروایی خوب

متغیرها	قانون محوری	مسئولیت‌پذیری	شفافیت	عدالت و برابری	مشارکت طلبی
مقدار کرونباخ	۰/۸۹۴	۰/۸۶۹	۰/۸۷۴	۰/۸۵۸	۰/۸۹۵
کرونباخ کلیه متغیرها			۰/۸۵		

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲.

شرح و تفسیر نتایج

دهستان تبادکان (استفاده و جهت ارزیابی حکمروایی خوب، نظرات ۳۰۴ نفر از اهالی روستاهای مورد مطالعه (یک نفر از هر خانوار نمونه)

در این پژوهش برای بررسی و تحلیل موانع و چالش‌های مدیران روستایی از نظرات ۳۰ نفر از مدیران روستایی (۱۵ دهیار و ۱۵ شورای

به‌دست‌آمده ۴۶/۷ درصد شوراها سالیانه مبلغ ۵ تا ۱۰ میلیون سالانه دریافت می‌کنند و به‌طور میانگین ماهیانه ۱۵ تا ۲۰ میلیون تومان از مشاغل دیگر خود درآمد دارند. بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از خانوارهای روستاهای مورد مطالعه دهستان تبادکان، ۷۳ درصد پاسخگویان، مرد و ۲۷ درصد را زنان به خود اختصاص دادند. ۴۱/۴ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۴۰ تا ۴۹ سال قرار دارند که بیشترین فراوانی را داشتند و کمترین فراوانی در گروه‌های سنی کمتر از ۲۰ سال و ۵۰ تا ۵۹ ساله با مقدار ۲,۳ درصد هستند. ۷۹/۹ درصد پاسخگویان متأهل، ۱۹/۷ درصد مجرد و ۰/۳ درصد هم مطلقه‌اند. ۴۵/۱ درصد از پاسخگویان دارای مدرک دیپلم با بیشترین فراوانی هستند. ۳۴/۵ درصد پاسخگویان در بخش خدمات (مشاغل آزاد، کارگری) با بیشترین فراوانی مشغول به کار هستند. ۷۹/۹ درصد بومی منطقه و ۲۰/۱ درصد غیربومی می‌باشند.

برای سنجش وضعیت اجرای حکمروایی خوب در روستاهای مورد مطالعه، نظرات خانوارهای روستایی را در قالب شاخص‌هایی مربوط به متغیرهای «قانون محوری»، «مسئولیت‌پذیری»، «شفافیت»، «رعایت عدالت و برابری» و «مشارکت طلبی» مدیران روستایی با پرسشنامه ساختاریافته مورد ارزیابی قرار گرفت. با توجه به نرمال بودن داده‌ها، از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد و چنان‌که جدول ۶ نشان می‌دهد، میانگین محاسبه‌شده حکمروایی خوب در متغیرهای فوق با میانگین فرض (۳) سنجش شد و ثابت کرد که میانگین واقعی نظر کل پاسخگویان از ۳ بزرگ‌تر و در حد متوسط به بالا است. بنابراین حکمروایی خوب در روستاهای مورد مطالعه از نظر روستاییان در وضعیت نسبتاً مطلوبی است.

از نظر روستاییان بیشترین توجه مدیران در اجرای حکمروایی خوب تأکید بر متغیر «مشارکت طلبی» با میانگین ۳/۳۱ و کمترین توجه بر متغیر «عدالت و برابری» با میانگین ۳/۲۱ بوده است.

را پرسیده و پرسشنامه ساختاریافته تکمیل شد. در ادامه به توصیف ویژگی‌های فردی آنان به شرح زیر می‌پردازیم.

از کل دهیاران که ۱۵ نفرند، همگی مرد و از ۱۵ نفر شورا، ۳ نفر زن و ۱۲ نفر مرد هستند. به لحاظ ساختار سنی، ۴۶/۶۷ درصد دهیاران در گروه سنی ۴۰ تا ۴۹ سال قرار دارند که بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند که نشانه جوانی دهیاران است. اما اطلاعات شوراها نشان می‌دهد که ۴۰ درصد آنان در گروه سنی ۵۰ تا ۵۹ سال هستند که بیشترین فراوانی را دارند و در مقایسه با دهیاران مسن‌تر هستند. ۸۰ درصد دهیاران بومی و ۲۰ درصد غیربومی هستند که از شهر مشهد و یا روستای خود به محل زندگی کنونی مهاجرت کردند. اما در مقایسه ۹۳ درصد شوراها بومی هستند و فقط حدود ۷ درصد غیربومی و از مشهد آمدند. بعد خانوار ۶۰ درصد دهیاران ۳ تا ۴ نفره در حالی که بعد خانوار ۴۶/۷ درصد اعضاء شورا ۳ تا ۴ نفر هست و بعد خانوار آن‌ها به دلیل سن بالاتر طبعاً بیشتر است. به لحاظ سطح تحصیلات ۵۳/۳ درصد دهیاران و ۵۶/۷ درصد اعضاء شورا دارای مدرک لیسانس هستند. به لحاظ وضعیت کاری، ۳۳/۳ درصد دهیاران به‌صورت تمام‌وقت حضور دارند و فاقد شغل دیگری هستند. و ۶۶/۷ درصد پاره‌وقت در دهیاری‌ها حضور داشته و به مشاغل همچون مشاغل آزاد، کارمند، معلم، مهندس، دامدار اشتغال دارند. در بین شوراها ۴۰ درصد تمام‌وقت و ۶۰ درصد نیز به‌طور پاره‌وقت اشتغال دارند البته به‌جز انجام امور شورا به مشاغل خویش (آزاد، کارشناس خانه بهداشت، معلم، کشاورز و املاکی) مشغول هستند. مقدار درآمد دهیاران به درجه دهیاری، سابقه کار، مدرک تحصیلی و پاره‌وقت یا تمام‌وقتی بستگی دارد. بررسی‌ها نشان داد که ۳۳/۳ درصد دهیاران درآمد ماهانه بین ۵ تا ۱۰ میلیون دارند که بیشترین فراوانی را به خود اختصاص می‌دهد. در صورتی که ۶۰ درصد آنان ماهانه ۱۵ تا ۲۰ میلیون از مشاغل دیگر درآمد کسب می‌کنند. طبق اطلاعات

جدول ۶. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای مربوط به حکمروایی خوب

متغیرها	میانگین	مقدار t	مقدار df	سطح معناداری	خطای استاندارد میانگین	حد بالا	حد پایین
قانون محوری	۳/۲۲	۶/۰۸	۳۰۳	۰/۰۰	۰/۲۲	۰/۱۵	۰/۳۰
مسئولیت‌پذیری	۳/۳۱	۹/۹۴	۳۰۳	۰/۰۰	۰/۳۱	۰/۲۵	۰/۳۷
شفافیت	۳/۲۶	۸/۹۸	۳۰۳	۰/۰۰	۰/۲۶	۰/۲۰	۰/۳۲
عدالت و برابری	۳/۲۱	۶/۶۳	۳۰۳	۰/۰۰	۰/۲۱	۰/۱۵	۰/۲۷
مشارکت طلبی	۳/۲۷	۸/۳۴	۳۰۳	۰/۰۰	۰/۲۷	۰/۲۱	۰/۳۳

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲.

«اقتصادی»، «اجتماعی- فرهنگی» و «زیست‌محیطی» است و برای آزمون این متغیرها به دلیل نرمال بودن داده‌ها از آزمون تک نمونه‌ای استفاده شد. نتایج آزمون در جدول ۷ نشان می‌دهد که میانگین محاسبه‌شده

در ادامه به بررسی موانع و چالش‌های مدیران جهت تحقق حکمروایی خوب در روستاهای نمونه تحقیق، پرداخته‌شده است. نتایج تحقیق نشان داد که موانع و چالش‌های مدیران شامل سه دسته متغیر

چالش مدیران در زمینه مسائل زیست‌محیطی روستاهاست با میانگین ۳/۲۸ و سپس موانع اجتماعی و فرهنگی است و متغیر اقتصادی با میانگین ۲/۹۲ کمترین مانع و چالش از نظر مدیران بوده است.

موانع و چالش‌های مدیران روستایی با میانگین فرض (۳) ثابت کرد که میانگین واقعی نظر مدیران به جز بعد اقتصادی بزرگ‌تر از ۳ و در حد متوسط به بالا است. اما چنان چه در جدول مشهود است بیشترین

جدول ۷. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای مربوط به موانع و چالش‌های مدیران روستایی

متغیرها	میانگین	مقدار t	مقدار df	سطح معناداری	خطای استاندارد میانگین	حد بالا	حد پایین
اقتصادی	۲/۹۲	-۰/۵۵	۲۹	۰/۵۹	-۰/۰۸	-۰/۳۸	۰/۲۲
اجتماعی - فرهنگی	۳/۱۶	۲/۰۲	۲۱	۰/۰۶	۰/۱۶	۰/۰۰	۰/۳۲
زیست محیطی	۳/۲۸	۱/۷۸	۲۹	۰/۰۹	۰/۲۸	-۰/۰۴	۰/۶۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲.

«مشکلات امنیت در روستا» با میانگین ۱۱/۱۶ و «عدم مشارکت مردم در امور روستا» با میانگین ۱۰/۹۱ بیشترین چالش مدیران بوده است و «عدم همکاری میراث فرهنگی با مدیران» نیز کمترین چالش با میانگین ۶/۶۱ عنوان شده است. در بعد زیست‌محیطی بیشترین مانع مدیران «مدیریت پسماند با مقدار میانگین ۱۱/۵۷ و کمترین مانع «مشکلات بهداشتی و نظافت روستا» با میانگین ۷/۶۴ بوده است.

با آزمون فریدمن مشخص شد که تمامی شاخص‌های چالش‌های مدیران روستایی در ابعاد سه‌گانه (جدول ۸) با سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ برای دستیابی به حکمروایی خوب مؤثر هستند. در بعد اقتصادی، شاخص «کمبود بودجه و تسهیلات دولتی» با میانگین ۱۲/۶۴ بیشترین مانع و چالش و شاخص «عدم پرداخت بیمه دهیاران» با میانگین رتبه ۵/۲۵ کمترین چالش و مانع در دستیابی به حکمروایی خوب بوده است. در بعد اجتماعی - فرهنگی،

جدول ۸. نتایج مقایسه میانگین موانع و چالش‌های مدیران روستایی بر اساس آزمون فریدمن

متغیر	شاخص‌ها	میانگین رتبه	میانگین رتبه
اقتصادی	حقوق پایین دهیاران	۷/۶۴	۰/۰۰۰
	عدم پرداخت بیمه دهیاران	۵/۲۵	۰/۰۰۰
	کمبود بودجه و تسهیلات دولتی	۱۲/۶۴	۰/۰۰۰
	نبود امکانات و تجهیزات مناسب دهیاری‌ها	۱۲/۰۹	۰/۰۰۰
	عدم تنوع شغلی در روستا	۹/۵۹	۰/۰۰۰
اجتماعی - فرهنگی	عدم مشارکت مردم در امور مختلف روستا	۱۰/۹۱	۰/۰۰۰
	عدم اعتماد مردم به مدیران روستا	۱۰/۳	۰/۰۰۰
	عدم صدور کارت شناسایی برای مدیران	۶/۸۲	۰/۰۰۰
	عدم همکاری میراث فرهنگی با مدیران	۶/۶۱	۰/۰۰۰
	وجود نابرابری‌های جنسیتی	۷/۴۸	۰/۰۰۰
	وجود ناهنجاری‌ها در روستا	۸/۲۷	۰/۰۰۰
	نبود امکانات و تسهیلات جهت برگزاری اردوهای فرهنگی مذهبی	۷/۳۹	۰/۰۰۰
	مشکلات امنیت در روستا	۱۱/۱۶	۰/۰۰۰
	چالش‌های حل اختلافات بی روستاییان	۹/۹۸	۰/۰۰۰
	مسائل مدیریت منابع طبیعی	۱۰/۰۷	۰/۰۰۰
زیست محیطی	مشکلات شبکه معابر روستا	۱۱/۰۲	۰/۰۰۰
	چالش مدیریت پسماند	۱۱/۵۷	۰/۰۰۰
	مشکلات بهداشتی و نظافت روستا	۷/۶۴	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲.

متغیر مستقل ۶۱ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌کند و مابقی این تغییرات (۳۹ درصد) که مجذور کمیت خطا معروف است، تحت تأثیر متغیرهای خارج از مدل می‌باشند. همچنین مقدار دوربین واتسون برابر با ۰/۲۳ است که حاکی از مستقل بودن باقی‌مانده‌ها از هم است.

برای بررسی تأثیر مشارکت مردم بر کاهش موانع و چالش‌های مدیران روستایی از رگرسیون خطی استفاده شد. نتایج جدول ۹ نشان می‌دهد مقدار ضریب تعیین اصلاح شده برابر با ۰/۶۱ است که حاکی از توانایی بالای متغیر مستقل در تبیین واریانس متغیر وابسته می‌باشد. یعنی

جدول ۹. ضریب همبستگی در بین متغیرها

مدل رگرسیون	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین اصلاح شده	دوربین واتسون
	۰/۷۱	۰/۶۲	۰/۶۱	۰/۲۳

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲.

چالش‌های قلمرو و پیچیدگی روابط بین نهادی، افزایش روزافزون هزینه ارائه خدمات روستایی و تمایل دولت‌های مرکزی به کاهش هزینه‌ها، اعتقاد اکثر دولت‌ها به کارآمدی سازمان‌های محلی، اعتقاد به اصل خودکفایی و خوداتکایی، فراهم کردن شرایط مشارکت مردم، عدم توانایی مدل‌های سنتی مدیریتی، کاهش فاصله حکومت با مردم، مدیریت در سطح محلی، اثربخش‌ترین و پایدارترین شیوه اعمال مدیریتی در توسعه، کاهش تصدی‌گری و تمرکز دولت و غیره می‌باشد. تحقیق حاضر با بررسی‌های جزئی به بررسی موانع و چالش‌های مدیران روستایی در جهت حکمروایی خوب که یکی از مسائل مهم در مناطق روستایی دهستان تبادکان می‌باشد پرداخته است و با استخراج شاخص‌های مؤثر در جهت انجام هدف‌های تحقیق قدم برداشته است. براساس آنچه که بیان شد در تحقیق حاضر با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی به استخراج شاخص‌های مؤثری برای بررسی موضوع پرداخته شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون t تک نمونه‌ای، رگرسیون خطی و فریدمن استفاده شد. برای بررسی وضعیت اجرای حکمروایی خوب در روستاهای مورد مطالعه در دهستان تبادکان از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که کلیه متغیرهای حکمروایی خوب با مقدار میانگین بیشتر از ۳ در وضعیت مطلوبی در روستاهای مورد مطالعه قرار دارند. بیشترین توجه مدیران روستایی در اجرای حکمروایی خوب بر متغیر «مشارکت‌طلبی» با مقدار میانگین ۳/۳۱ بوده و کمترین توجه آنان بر متغیر «عدالت و برابری» با میانگین ۳/۲۱ بوده است. بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای انجام‌شده، مدیران روستایی اعم از دهیاران و شوراهای مشکلات و چالش‌های در عرصه‌های متعدد مواجه بوده‌اند که این عوامل باعث شده روند رشد و توسعه روستا به‌کندی انجام شود. از جمله چالش‌های مدیران روستایی در جهت دستیابی به حکمروایی خوب عبارت‌اند از: متخصص نبودن برخی از اعضای شوراها، مشکلات مالی مدیران روستایی، عدم همکاری ادارات دولتی، عدم تفکیک وظایف و اختیارات دستگاه‌های دولتی با شوراهای اسلامی روستایی، دولتی بودن وظایف محوله و صرفاً جنبه مشورتی داشتن شورا، تعامل با اعضای شوراها و یا برعکس، وابستگی غیرمستعارف به شوراها و تأثیرپذیری از آن‌ها، عدم تعامل با مدیران اجرایی، عدم پذیرش از سوی جامعه روستایی، عدم همکاری روستاییان، پایین بودن تخصص دهیاران، عدم آشنایی دهیاران با قوانین و مقررات موجود و کمبود درآمد و عوارض اخذشده از روستاییان است. برای بررسی موانع و چالش‌های مدیران روستایی در روستاهای مورد مطالعه در دهستان تبادکان با توجه به نرمال بودن داده‌ها از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که متغیر

همان‌گونه که در جدول ۱۰ مشخص است مقدار رگرسیون برای مدل برابر است با ۲/۰۵ و مقدار باقی‌مانده برابر است با ۰/۵۷ و چون مقدار مجزورات باقی‌مانده کوچک‌تر از مجموع مجزورات رگرسیون است، نشان‌دهنده، قدرت تبیین بالای مدل در توضیح تغییرات متغیر وابسته است. در این مدل مقدار F برابر است با ۷/۸۱ و میزان معناداری آن هم برابر با ۰/۰۱ است که کوچک‌تر از ۰/۰۵ و معنادار است به این معنی که متغیر مستقل قادر است به‌خوبی تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهد، بنابراین فرضیه صفر آزمون مبنی بر عدم معنی‌داری مدل رگرسیون با اطمینان ۹۹ درصد رد می‌شود و معنی‌داری مدل تأیید می‌شود.

جدول ۱۰. نتایج تحلیل رگرسیون خطی تأثیر مشارکت مردم بر کاهش

چالش‌های مدیران روستایی

آزمون رگرسیون	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	سطح معناداری
مقدار رگرسیون	۲/۰۵	۱	۰/۵۷	۷/۸۱	۰/۰۱
مقدار باقی‌مانده	۰/۵۷	۲۸	۰/۰۷		
جمع	۲/۶۲	۲۹			

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده در جدول ۱۱، می‌توان بیان کرد که بر اساس سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ متغیر مشارکت مردم بر کاهش موانع و چالش‌های مدیران روستایی تأثیر گذاشته است.

جدول ۱۱. نتایج مربوط به ضرایب رگرسیون

متغیر	ضرایب رگرسیونی		ضرایب رگرسیونی استاندارد نشده	انحراف استاندارد	مقدار بتا
	ضرایب رگرسیونی استاندارد شده	آمار t			
مقدار ثابت		۱۱/۷۳	۰/۲۳	۲/۷۱	۰/۰۰
مشارکت مردم	۰/۱۷	۲/۷۹	۰/۴۷	۰/۰۶	۰/۰۱

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه موضوع حکمروایی روستایی در کانون توجه محققان و سیاست‌گذاران توسعه و به‌ویژه توسعه روستایی قرار گرفته است. مهم‌ترین دلایل توجه به این مفهوم عبارتند از افزایش فشار بر حکومت‌های بومی ناشی از گسترش وظایف بدون پشتیبانی لازم از آن‌ها، کاهش منابع دولتی و کمک حکومت مرکزی، ضرورت افزایش کارایی حکومت محلی،

همکاران (۲۰۱۴)، در تحقیقی به بررسی مدیریت محلی در توسعه روستایی در مصر پرداختند. یافته‌ها نشان می‌دهد که مدیریت محلی با چالش‌های در روستاها مواجه است که مهم‌ترین مسئله، عدم مشارکت روستاییان است که عدم توسعه روستایی را به همراه دارد. نتایج به دست آمده در این تحقیق در مقایسه با تحقیق حاضر بسیار ناقص بوده و به استخراج شاخص‌های تأثیر گذار در جهت حکمروایی خوب نپرداخته، این در حالی است که تحقیق حاضر با استخراج شاخص‌های مفید در زمینه موانع و چالش‌های مدیران روستایی در جهت حکمروایی خوب پرداخته است. لذا برای کاهش موانع و چالش‌های مدیران روستایی در جهت اجرای حکمروایی خوب در دهستان تبادلکان پیشنهادهای زیر ارائه شده است.

- به منظور مدیریت جامع و کامل توسط مدیران بهتر است که مدیران روستایی در امور مختلف روستا از مشارکت مردم روستا در جهت توسعه روستایی استفاده کنند.
- مدیران روستایی باید با قوانین و مقررات جامع دهیاری آشنایی کافی را داشته تا بتوانند تصمیمات و مدیریت مطلوبی در جهت توسعه روستا داشته باشند.
- مدیریت صحیح دهیاران و شوراها در جریان برقراری عدالت و برابری در سطح روستاها
- توجه مدیران به مسائل بهداشتی و زیست‌محیطی در مناطق روستایی
- همکاری مردم روستا با مدیران روستا در زمینه بهداشتی و زیست‌محیطی برای برقراری محیطی بهداشتی و سالم در روستاها
- همکاری مردم روستا با مدیران روستایی در جهت امور فرهنگی و اجتماعی در جهت ارتقای فرهنگی روستا
- مشارکت مردم روستاها در امور آموزشی و فرهنگی در روستاهای مورد مطالعه.

زیست‌محیطی با مقدار میانگین ۳/۲۸ بیشترین موانع و چالش را برای مدیران روستایی در روستاهای مورد مطالعه در دهستان تبادلکان داشته است و متغیر اقتصادی با مقدار میانگین ۲/۹۲ کمترین مانع و چالش برای مدیران روستایی روستاهای مورد مطالعه بوده است. نتایج بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که تمامی شاخص‌های چالش‌های مدیران روستایی با سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ برای دستیابی مدیران روستایی به حکمروایی خوب مؤثر هستند. بر اساس میانگین رتبه، شاخص توجه به شبکه معابر روستا با مقدار میانگین ۱۲/۲۳ بیشترین مانع را برای مدیران روستایی برای دستیابی به حکمروایی خوب در روستاهای مورد مطالعه داشته است و شاخص عدم پرداخت بیمه دهیاران با مقدار میانگین رتبه ۵/۲۵ کمترین چالش و مانع بر سر راه مدیران روستایی برای دستیابی به حکمروایی خوب بوده است. برای بررسی تأثیر مشارکت مردم بر کاهش موانع و چالش‌های مدیران روستایی از رگرسیون خطی استفاده شد. که بر اساس سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ متغیر مشارکت مردم بر کاهش موانع و چالش‌های مدیران روستایی تأثیر گذاشته است. با توجه به آنچه که در این تحقیق بیان شد، مقایسه تحقیق حاضر با تحقیقات و مطالعات پیشین نشان می‌دهد که تحقیق حاضر به استخراج شاخص‌های بسیار مهمی در جهت کاهش موانع و چالش‌های مدیران در جهت حکمروایی خوب پرداخته است، در صورتیکه با بررسی مطالعات پیشین می‌توان مشاهده کرد که این تحقیقات کمتر به این موانع و چالش‌های مدیران روستایی در جهت حکمروایی خوب توجه داشته اند. حشمت زاده و همکاران (۱۳۹۶)، در مقاله‌ای به بررسی موانع تحقق حکمرانی خوب در فرهنگ سیاسی ایران پرداختند. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که عواملی مانند عدم تعاملات فردی، عدم آموزش، عدم برنامه‌های منسجم، عدم مشارکت با مدیران محلی از جمله این موانع فرهنگی در حکمروایی خوب هستند. این تحقیق نتایج مشابهی با تحقیق حاضر دارد با این تفاوت که در تحقیق حاضر به طور جزئی و کامل به بررسی موانع و چالش‌های مدیران روستایی در جهت حکمروایی خوب پرداخته شده است. المنافی و

References

- Estelaji, A. (2012). The Pattern Of Rural Management In Iran With Emphasis On Local Management And Participatory Dhyaryha. *Geography*, 10(32), 239-258. (In Persian)
- Imani, B. & Khodabakhshi, R. (2018), Evaluation of Rural Administrations' Performance from Villagers' Perspective (Case study: Central District villages of Izeh city), *Journal of Geographical Studies of Dry Areas*. 33(9), 53-68. (In Persian)
- Badri, S.A. (2011), Challenges of rural management in Iran and strategic policies, *Journal of Policy guide*. 3(2), 147-180. (In Persian)
- jafari N, barghi H, Ghanbari Y. (2018), Assessing the Performance of Dehyari Representatives in the Framework of good Rural governance. Case Study: Villages of Zanjan City. *GeoRes*; 34 (1): 11-19. (In Persian)
- Heidari Sareban, V. (2019), Evaluation of Rural Local Management Pattern Regarding of Good Governance Indexes, Case Study: Ardabil County, *Journal of Geography and*

- Development, 17(57), 133-154. <https://doi.org/10.22111/gdij.2019.4985>. (In Persian)
- Eftekhari, A., Azimi amoli^۱, J., poortaheri, M., & ahmadipoor, Z., (2011), Clarification of the Relation between Good Governance and Sustainable Rural Development in Rural Areas at Mazandaran Province, *Journal of Rural Research*, 2(8), 1-34. (In Persian)
- sajasi ghidari, H.A & hajian, N., (2017), Local Management assessment in rural areas with indicators of good governance Case study: villages of Chenaran County, *Journal of Geographical Survey of Space*, 8(28), 191-208. (In Persian)
- iroos Ghanbari, S., (2016), Survey on the Effects of Rural Management style on the Sustainability of Rural settlements in Esfahan township, *Journal of Spatial Planning*, 7(1), 41-58. <https://doi.org/10.22108/sppl.2017.104208>. 1077. (In Persian)
- Kabiri, A. & Valaei, M., (2018), Analyzing the Challenges of Modern Rural Management: A Case Study of Villages in Miyandoab County of Iran, *Rural Journalism and Development*, 22(3), 69-94. <https://doi.org/10.30490/rvt.2020.262968.1009>. (In Persian)
- Mofateh, M.H., & GHasami, GH.A., (2014), The Feasibility of Implementing the Theory of Good Governance in Muslim Societies with an Emphasis on the Government of the Islamic Republic of Iran, *Journal of Comparative Research of Islamic and Western Laws*, 2(2), 151-178. <https://doi.org/10.22091/csiw.2015.723>. (In Persian)
- Maleki, M., (2015). Investigating the performance of the municipality in the framework of good and decent urban governance (case study: Ilam city districts). *Scientific Quarterly of Farhang Elam*, 17(52.53), 63-81. (In Persian)
- Naderi Mehdi, K. (2014). Analyzing the inhibiting factors of modern rural management in Hamadan province. *Rural Research*, 6(1), 187-208. <https://doi.org/10.22059/jrur.2015.54237>. (In Persian)
- Noroozi, A., Mahdavi, D., & Badrizadeh, Z. (2016). Evaluating the performance of village councils in the framework of good rural governance indicators (case study: central part of Isfahan city). *Rural Research*, 8(4), 649-662. <https://doi.org/10.22059/jrur.2018.64055>. (In Persian)
- Barghi, H. (2016). Investigating interactions between villagers and Islamic councils in the management and development of rural areas (case study: Dehdz district of Izeh city). *Spatial Planning*, 7(1), 101-118. <https://doi.org/10.22108/sppl.2017.104717.1084>. (In Persian)
- Heshmatzadeh, M.B., Haji Yousefi, A.M., & Talebi, M. A. (2016). Examining the obstacles to realizing good governance in Iran's political culture. *Contemporary Political Essays*, 8(23), 1-24. <https://doi.org/10.30465/cps.2017.2630>. (In Persian)
- Mehrzadeh, M., & Amirlou, A., (2016), Analysis of socio-economic challenges of managers in the process of sustainable rural development (case study: Gilan province), *International Conference on Civil Engineering, Architecture and Urban Planning of Contemporary Iran*, Tehran.
- Mousavi, M., Mohammadzadeh, S. Pak, P., & Fatahi, M. J. (2018). Analyzing the performance of modern rural management with a good governance approach (Study case: Villagers of the central part, Ivan city). *Entrepreneurial research approaches in agriculture*, 2(2), 49-70. (In Persian)
- Fal Suleiman, M., Mekaniki, J., & Eghtedari, M. (2018). Spatial analysis of village management performance in rural development process (Case: Dehistans of Anbarabad city in Kerman province). *Physical Development Planning*, 6(2), 25-34. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.26455471.1398.6.2.2.4>. (In Persian)
- Moradi, Kh., & Agahi, H. (2013). Analyzing the challenges of rural management with

- the qualitative approach of grounded theory. *Journal of Geography and Development*, 12(34), 167-181. <https://doi.org/10.22111/gdij.2014.1440>. (In Persian)
- Omidian, M., Taleghani, Gh., Mohammadi, F., Firouzi, J., Yaqoubi, H.R., & Khastar, H. (2014). Analyzing the role of good governance in promoting human development: an international review. *Public Administration*, 7(3), 413-436.
- Qadiri Masoom, M., and Riyahi, V. (2014). Examining the axes and challenges of rural management in Iran. *Geographical Research*, 36(50), 177-198. (In Persian)
- Jamalzahe, Maryam (2022): Investigation and analysis of the role of local governance in creating social security in rural areas in Sib and Soran districts; Master's thesis, Ferdowsi University of Mashhad. (In Persian)
- Rahmani Fazli, A., Monshizadeh, R.A., Rahmani, B., & Alipourian, J. (2016). Analysis of the position of rural management based on the good governance approach in sustainable rural development (case study: Mufaiseh central part of Kohdasht and Lavasanat part of Shemiranat; *Research Quarterly and Rural Planning* 1(6): 152-133. (In Persian)
- Bruckmer, c and Hilary, T. (2009). *Rural Sustainable Development in the Knowledge Society*, Ashgate.
- Harris, J. David (2008), "A Discourse Analysis of Institutionalized in The Field of New Zealand Rugby 1885 and 2005", at Massey University, Palmerstone North and New Zealand, Book, online in English.
- Jennings, M. (2007). "A Very Real War": Popular Participation in Development in Tanzania During the 1950s & 1960s. *The International journal of African historical studies*, 40(1), 71-95.
- Kim, I. (2007). Governance Structure and Performance of Service Delivery in Korean Local Government, online: www.indiana.edu/~wow4/papers/kim_wow4.pdf.
- Maheshwari, Shriram, (2006), *Rural Management, Contemporary Issues and Challenges*, Shree Publishers & Distributors.
- Morrison TH (2014). Developing a regional governance index: the institutional potential of rural regions. *Rural Studies*. 35(3):101-111.
- Peris, J., Acebillo-Baqué, M., & Calabuig, C. (2011). Scrutinizing the link between participatory governance and urban environment management. The experience in Arequipa during 2003–2006. *Habitat international*, 35(1), 84-92.
- Rudra P. Pradhan and Sanyal G.S. 2011, Good Governance and Human Development: Evidence from Indian States, *Journal of Social and Development Sciences*, 1(1). 1-8.
- UN, (2000). Governance, participation and partnerships. www.un.org.
- Wang Sh, Yao Y (2007). Grassroots Democracy and Local Governance: Evidence from Rural China. *World Development*. 35(10):35-49.
- Woreda Hawzen .2017. Decentralized Good Governance in Rural Land Administration: The Case of, *IJEDR*. 5(2): 131-142.
- Mdee, Anna. Thorley, Lisa (2016) Good governance, local government, accountability and service delivery in Tanzania, An ESRC Research Project.
- Mohamed Albaity, Abu Hanifa Md Noman, Ray Saadaoui Mallek(2020): Trustworthiness, good governance and risk taking in MENA countries, *Borsa Istanbul Review*.2(8): 1-15.
- Elmenofi, G, A.G. Bilali, H.El. Berjan, Sinisa (2014) Governance of rural development in Egypt, *Annals of Agricultural Science*, 59(2), 285–296.
- Atkinson, R (2004). The new urban governance and urban regeneration: managing community participation, *Journal of Rural Management*, 5(8), 29-55.
- Xia, M (2012). Social capital and rural grassroots governance in China. *Journal of Current Chinese Affairs*, 40(2): 135-163.
- Liikamaa, k. (2015). Competencies: A Collective View of the Most Important Competencies, Volume 3, 2015, Pages 681-687.